

Η ΖΩΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΙΑΓΙΑ

ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΣ: ΤΟΥΣ ΧΡΩΣΤΑΣ

Παππούδες και γιαγιάδες: αξία ανεκτίμητη!

Δεν Ξέρω για σας, αλλά η δική μου γιαγιά έφτιαχνε τα πιο νόστιμα ντολμαδάκια, τα πιο νόστιμα κουλουράκια και το πιο νόστιμο κριθαράκι του κόσμου. Και όσο κι αν έλεγε στη μαμά μου τη συνταγή, αυτή δεν τα έκανε ποτέ το ίδιο νόστιμα...

Μικροί με τα αδέρφια μου πηγαίναμε πάντα σε παιδικούς σταθμούς. Δε Ξέρω λοιπόν να σας πω για την αξία ή και τα προβλήματα πιθανώς του να κρατάνε τα παιδιά η γιαγιάς κι ο παππούς όταν δουλεύουν οι γονείς. Θα σας πω όμως για την αξία των παππούδων που είναι στη ζωή των εγγονιών τους. Για το κέρδος σε συναισθηματική ωριμότητα και σε εμπειρίες ζωής που έχουν τα παιδιά που μεγαλώνουν με τον παππού ή τη γιαγιά ως σημαντικό μέρος της καθημερινής ζωής τους.

Ο ρόλος του παππού και της γιαγιάς είναι πολύ γλυκός. Το παιδί συνδυάζει τις επισκέψεις στους παππούδες με κάποια ιδιαίτερα πράγματα, όπως βόλτα, παραμύθια, ιστορίες από το παρελθόν, ιστορίες για το πώς μεγάλωσαν οι δικοί του γονείς... Εάν δε οι παππούδες έχουν και κήπο/αυλή, ακόμα καλύτερα! Τα παραμύθια της γιαγιάς δεν είναι ποτέ τα κλασικά. Τα πιο ωραία είναι αυτά που επινοεί τη στιγμή που τα διηγείται και την επόμενη φορά που τα παιδιά τα ξαναζντάνε, δεν τα θυμάται! Και τα παιδιά τη διορθώνουν...

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός ότι οι παππούδες μπορούν να κάνουν κατανοητό στα παιδιά ότι τα πράγματα που μας φαίνονται σήμερα βουνό, υλικά αγαθά που θεωρούμε απαραίτητα, ίσως δεν είναι και τόσο... Πάντα μιλάνε για τις δυσκολίες και αγωνίες που οι ίδιοι πέρασαν, που καμιά φορά δεν μπορούμε να διανοηθούμε.

Η γιαγιά μου πάντα μας έλεγε ιστορίες από τότε που ήταν μικρή, ότι ήταν μεγάλο πειραχτήρι, για μετά που μεγάλωσε και πόσο ήθελε να σπουδάσει, αλλά δεν την άφησαν... για το πώς έκανε τα δικά της παιδιά (στο σπίτι) και για το πώς η δική μου η μαμά ήταν το πιο μικροσκοπικό πλάσμα στον κόσμο και η γιαγιά την φρόντιζε με πείσμα για να μπορέσει να μεγαλώσει. Την παρακολουθούσα με δέος να διηγείται ιστορίες από αυτά τα μακρινά χρόνια... Και όλα αυτά στα δικά μου παιδικά αυτιά έμοιαζαν με αληθινή ιστορία, αλλά και με παραμύθι! Στο μυαλό μου τους έδινα μορφή και έπλαθα με τη φαντασία μου σενάρια, κοστούμια και σκηνικά για να ντύσω τις ιστορίες της.

Η γιαγιά και ο παππούς είναι φορείς ζωντανής παράδοσης,

πθών και εθίμων, έχουν υπομονή, δε βιάζονται, μπορούν ανά πάσα στιγμή να παίξουν όλα τα παιχνίδια με τα εγγόνια τους και λειτουργούν ως ο συνδετικός κρίκος παρελθόντος – παρόντος, γεγονός που είναι σημαντικό για τη θεμελίωση της ιστορικής συνείδησης των παιδιών.

Και αυτοί όμως με τη σειρά τους παίζοντας με τα εγγόνια τους γίνονται πάλι παιδιά, μαθαίνουν πράγματα (τι είναι το ίντερνετ και πώς περνάει από το καλώδιο του τηλεφώνου αναρωτιόταν η δική μου η γιαγιά) και το διασκεδάζουν!

Όταν λοιπόν ο δικός μου γιος δε θέλει να φύγει από το σπίτι των γονιών μου, θυμάμαι που κι εγώ δεν ήθελα να φύγω από τη γιαγιά, τις ιστορίες, την υπομονή, τις συμβουλές και το πιο νόστιμο κριθαράκι του κόσμου...

Οι παππούδες είναι ανεκτίμητης αξίας και τώρα που είναι καλοκαιράκι ας φροντίσουμε τα παιδιά μας να περάσουν πολύ χρόνο μαζί τους!

«Όταν πηγαίναμε μαζί σχολείο»: Παππούδες και γιαγιάδες περιγράφουν τα μαθητικά τους χρόνια

ΤΟΥ ΜΑΝΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΚΗ

«Όταν πήγαίνα στο σχολείο οι δασκάλοι μας εμαθαίνανε ωραία τραγουδάκια του Μάν. Και μας επηγαίνανε την Πρωτομαγιά εκδρομή. Στο δρόμο τα ψάλλαμε αυτά τα τραγουδάκια. Ήταν πολύ όμορφα. Θέλεις να τ' ακούσεις;». Η νεαρή μαθήτρια που βρίσκεται απέναντι στη γιαγιά απαντά καταφατικά. Εκείνη ξεκινάει το τραγούδι. «Καλώς-στονε τον Μάν...». Θυμάται κάθε στροφή μολονότι έχουν περάσει πάνω από 80 χρόνια από τότε που το είχε τραγουδήσει πρώτη φορά.

Η γιαγιά που αφηγήθηκε την παραπάνω ανάμνηση από το σχολείο της είναι η 93χρονη Αικατερίνη Φιρφιράκη -Κουτάντου από το χωριό Κριτσά Λασιθίου Κρήτης. Πέρυσι, η δισέγγονή της Μαρία Γρηγοράκη - μαθήτρια της Γ΄ Γυμνασίου τότε - την βιντεοσκόπησε, ζωντανεύοντας ξανά μ' αυτόν τον τρόπο τα σχολικά χρόνια της προγιαγιάς της. **Με τη** βοήθεια της σύγχρονης τεχνολογίας, τραβώντας δηλαδή βιντεάκια από κινητά τηλέφωνα και ψηφιακές κάμερες, σημερινοί μαθητές κατέγραψαν κι άλλες τέτοιες αφηγήσεις παππούδων και γιαγιάδων για το σχολείο του χθες.

Στα βιντεάκια οι παππούδες και οι γιαγιάδες εξηγούν στα παιδιά που τους ρωτούν – πολλά από τα οποία είναι δε τα εγγόνια τους – για το πόσο διαφορετική ήταν η ζωή τους στο σχολείο σε σύγκριση με αυτή των σημερινών μαθητών. Τους μιλούν για τα μαθητικά συσσίτια. Για τις σχολικές τσάντες που ήταν φτιαγμένες από μπατζάκια φθαρμένων παντελονιών. Για τα ρούχα τους που ήταν φτιαγμένα από τσουβάλια. Αλλά και για το πώς κατάφερναν να φτάσουν στο σχολείο τους που πολλές φορές ήταν χιλιόμετρα μακριά. Για τα τρύπια παπούτσια που μούσκευαν μέσα στη βροχή και το ατέλειωτο περπάτημα μέχρι να φθάσουν στο σχολείο. **Όσο για** το σχολικό βιβλίο που σήμερα θεωρείται κάτι δεδομένο, πολλοί από τους μαθητές του χθες αναφέρουν πως το είχαν δανεικό. Και προσθέτουν πως ήταν μεγάλη πολυτέλεια για όποιον το είχε.

Από τις αφηγήσεις των παππούδων και των γιαγιάδων δεν λείπουν και οι κακές θύμψεις από τη σχολική ζωή. Οι σκληρές τιμωρίες που τους έβазαν οι δάσκαλοι αλλά και το ξύλο. Μία γιαγιά από την Κρήτη θυμάται πως η δασκάλα της ήταν «καλή» αλλά «άμα δεν ήξερες το μάθημα», λέει, σ' έδερνε κι από πάνω». Υπήρχαν όμως πάντα και εμπνευσμένοι δάσκαλοι και αρκετοί είναι αυτοί που τους θυμούνται με αγάπη έως τώρα.

Όπως προσθέτει η κ.Κανταρτζή, τα βιντεάκια που τράβηξαν τα παιδιά θα αποτελέσουν πολύτιμο υλικό «για τη δημιουργία Μουσείου Προφορικής Ιστορίας της Εκπαίδευσης, του ΕΚΕΔΙΣΥ».

Ανάμεσα στις αφηγήσεις που συγκέντρωσαν τα παιδιά είναι αυτή ενός 90χρονου παππού, απόφοιτου του Πειραματικού Σχολείου Αθηνών ο οποίος θυμάται την Κυριακή του 1938 που υποχρεωτικά συμμετείχε στις δραστηριότητες της ΕΟΝ (της οργάνωσης νέων του καθεστώτος Μεταξά).

Ένας παππούς από ένα χωριό της Κομοτηνής, γεννημένος το 1937, μιλάει για τις πρώτες του σχολικές αναμνήσεις. «Οι πρώτες αναμνήσεις από το σχολείο ήταν οι καμπάνες που σήμαιναν τον πόλεμο και ο πατέρας που έφευγε για τον πόλεμο» λέει. Όπως και οι δάσκαλοι εξάλλου. Το σχολείο σταματά τη λειτουργία αλλά όπως προσθέτει : «Ούτε σκέψη να πηγαίνω στο βουλγαρικό σχολείο για να μαθαίνω τη βουλγαρική γλώσσα. Πλάκα και κονδύλι, με σφουγγάρι ήταν τα απαραίτητα εφόδια για το σχολείο που ξεκίνησε ξανά τη λειτουργία του μετά 4 χρόνια».

ΣΤΟΝ ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΠΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Η Σοφία είναι παιδί της πόλης, περνά όμως όλες τις διακοπές της στην εξοχή, στον παππού και στη γιαγιά, που έχουν έναν υπέροχο λαχανόκηπο με όλων των ειδών τα λαχανικά. Φέτος, μάλιστα, ο παππούς θα της δώσει εργασία στο μπόι της για να φυτέψει τα δικά της φυτά. Σιγά σιγά, η Σοφία θα μάθει όλα τα μυστικά της κηπουρικής και θ' ανακαλύψει τη χαρά να παρακολουθείς τα φυτά σου να μεγαλώνουν, να προστα-

τεύεις τα χρήσιμα ζώυφια του κήπου και, βέβαια, να απολαμβάνεις τους κόπους σου στο πιάτο!

Επιστρέφοντας από την εξοχή, η Σοφία αποφασίζει να κάνει την κηπουρό... στο μπαλκόνι της. Ένας μικρός λαχανόκηπος γεννιέται στην πόλη...

Αστικοί λαχανόκηποι: ένα κίνημα ζωής

Η γεωργική καλλιέργεια μικρής κλίμακας στην πόλη εμφανίστηκε στην Ευρώπη στις αρχές του

19ου αιώνα με σκοπό να αποτρέψει την απόλυτη εξασθλίωση των εργατών της βιομηχανίας. Σήμερα -με εντελώς διαφορετική ταυτότητα βέβαια- η αστική γεωργία τείνει να εξελιχθεί σε ένα από τα πιο σημαντικά κοινωνικά κινήματα του 21ου αιώνα. Έτσι, βλέπουμε και στη χώρα μας ν' ανθίζουν οι λαχανόκηποι, σε γειτονιές, σε σχολικές αυλές ακόμη και στο μπαλκόνι μας. Το νόημα του κινήματος είναι πολλαπλό:

* Εξασφαλίζουμε, ως ενεργοί πολίτες, το δικαίωμα στον έλεγχο της τροφής μας: ελέγχουμε την παραγωγή από τον σπόρο μέχρι το τελικό προϊόν.

* Εξασφαλίζουμε τροφή γι' αυτούς που έχουν ανάγκη.

* Ξαναβρίσκουμε την επαφή με το χώμα και την κηπουρική. «Ανθες να είσαι ευτυχισμένος για πάντα, γίνε κηπουρός!» λέει μια κινέζικη παροιμία

* Θυμόμαστε την προέλευση

της τροφής μας, τη μυρωδιά των καρπών, της βρεγμένης γης... Θυμόμαστε τις εποχές του χρόνου, τον κύκλο ζωής των φυτών, αλλά και τη χαρά της συνεργασίας.

* Διεκδικούμε το δικαίωμα στον ελεύθερο, χωρίς κτίρια χώρο στην πόλη.

* Πρασινίζουμε τις τοιμεντένιες αυλές, το μπαλκόνι και τη γειτονιά μας.

* Διαχειριζόμαστε δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο μας.